

Súd: Okresný súd Žiar nad Hronom
Spisová značka: 26P/168/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6418203745
Dátum vydania rozhodnutia: 09. 01. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jozef Medved
ECLI: ECLI:SK:OSZH:2019:6418203745.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Žiar nad Hronom v konaní pred sudcom JUDr. Jozefom Medvedom vo veci starostlivosti súdu o maloleté dieťa

G. S., nar. XX.X.XXXX,

zastúpené kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Banská Štiavnica, pracovisko Žarnovica, dieťa rodičov : matky T. U., nar. XX.X.XXXX, trvale bytom F. XXX, okres F. a otca U. S., nar. X.X.XXXX, trvale bytom R., okres F., toho času vo výkone trestu odňatia slobody v ÚVTOS Dubnica nad Váhom, S. štvrť XXX/XX, mal. dieťa bytom ako matka, o návrhu matky na úpravu výkonu rodičovských práv a povinností k mal. dieťaťu, takto

rozhodol:

I. Maloletá G. S., nar. XX.X.XXXX sa zveruje do osobnej starostlivosti matky T. U., nar. XX.X.XXXX, ktorá je tiež oprávnená maloleté dieťa zastupovať, ako aj spravovať jeho majetok.

II. Otec U. S., nar. X.X.XXXX je povinný platiť výživné na maloletú dcéru G. S., nar. XX.X.XXXX, a to vo výške 70,-Eur mesačne, počínajúc od 22.8.2018 so splatnosťou vždy do každého 15-teho dňa v mesiaci vopred k rukám matky.

III. Nedoplatok na výživnom splatnom za obdobie od 22.8.2018 do 31.12.2018 v celkovej výške 250,60,-Eur, súd povoľuje otcovi zaplatiť v splátkach po 10,-Eur mesačne, splatných spolu s bežným výživným k rukám matky s tým, že omeškanie zaplatením čo i len jednej splátky, bude mať za následok splatnosť celého nedoplatku.

IV. Styk otca s maloletou G. S., nar. XX.X.XXXX sa neupravuje.

V. Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

odôvodnenie:

1.
Matka mal. dieťaťa G. S., nar. XX.X.XXXX sa návrhom doručeným Okresnému súdu Žiar nad Hronom dňa 22.8.2018 domáhala, aby súd rozhodol o zverení mal. dieťaťa do jej osobnej starostlivosti, ako aj o určení výživného zo strany otca vo výške 120,-Eur mesačne, počnúc od podania návrhu, so splatnosťou vždy do 15-teho dňa v mesiaci vopred k jej rukám. V návrhu uviedla, že je na materskej dovolenke a poberá len dávky, teda rodičovský príspevok, ktorý však nepostačuje na pokrytie výdavkov spojených s výživou maloletej ako je oblečenie, strava či lieky.

2.

Uznesením č.k. 26P/168/2018-12 zo dňa 26.11.2018 súd maloletej pre konanie ustanovil kolízneho opatrovníka Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Banská Štiavnica, pracovisko Žarnovica.

3.

Nakoľko sa otec mal. G. S., nar. XX.X.XXXX v súčasnosti nachádza vo výkone trestu odňatia slobody v ÚVTOS Dubnica nad Váhom, súd ho súčasne v predvolaní na pojednávanie vyzval, aby písomne oznámil, či sa chce zúčastniť na pojednávaní alebo súhlasí, aby sa pojednávanie konalo i v jeho neprítomnosti. Otec v písomnom vyjadrení doručenom súdu dňa 6.12.2018 uviedol, že súhlasí, aby súd vykonal pojednávanie v jeho neprítomnosti. Ďalej sa vyjadril, že je v ústave zaradený do práce a hneď ako mu prišiel rodný list maloletej si začal plniť vyživovaciu povinnosť podľa svojich možností zo zárobku. Momentálne nemá toľko finančných prostriedkov ako žiada navrhovateľka. Nakoľko otec dieťaťa U. S. súhlasil, aby sa pojednávanie vykonalo bez jeho prítomnosti, súd podľa § 180 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) a v záujme hospodárnosti konania vec prejednal v jeho neprítomnosti, prihlíadal pritom na obsah spisu a ostatné vykonané dôkazy.

4.

Matka na pojednávaní vypovedala, že na podanom návrhu trvá. Od jeho podania k nejakým podstatnejším zmenám nedošlo. Býva spolu s maloletou dcérou na adrese trvalého pobytu F. XXX. Jedná sa o rodinný dom, ktorý patrí rodičom. Okrem mal. G. nemá iné dieťa. Zabezpečuje starostlivosť o maloletú, nie je zamestnaná a príjem má momentálne iba z prídavkov na dieťa. Rodičovský príspevok už v súčasnosti nepoberá. Je evidovaná na úrade práce ako uchádzačka o zamestnanie, a to od decembra 2018. Podávala si žiadosť o dávku v hmotnej núdzi, ale najprv musí byť rozhodnuté ohľadne výšky výživného. Maloletá zatiaľ nechodí do materskej školy. Výdavky súvisiace s jej výživou predstavujú najmä náklady na oblečenie, hygienické potreby, takisto jedlo a lieky, pokiaľ je chorá. Napr. v decembri bola chorá, kde platila okolo 10,-Eur. Pokúpenie vecí na oblečenie, jedlo a podobne jej vychádzalo okolo 50,-Eur mesačne. Z ÚVTOS jej doteraz prišli dve čiastky, a to 36,-Eur v októbri a potom ešte 16,-Eur. Predtým ako otec dieťaťa nastúpil do väzby, pracoval, ale bol tam iba mesiac, potom už viac do práce nenastúpil. Iné vyživovacie povinnosti otec dieťaťa nemá. Na spoločnú domácnosť prispievala, pokým mala príjem z materskej, napr. aj kúpou vecí. V spoločnej domácnosti bývajú piati, a to ona, maloletá G., jej rodičia a mladšia 8 ročná sestra. Maloletú do materskej školy chce prihlásiť.

5.

Kolízna opatrovníčka sa na pojednávaní v celom rozsahu pridrižovala písomne podanej správy zo sociálneho prieskumu v mieste bydliska matky a mal. dieťaťa zo dňa 28.12.2018. Z tejto správy v podstate vyplynulo, že rodina žije v rodinnom dome, ktorý je vo vlastníctve starej matky J. D., ktorá s nimi žije v domácnosti. V rodinnom dome taktiež žije druh starej matky B. U. a ich spoločné dieťa mal. W. U.. Rodinný dom v minulosti vyhorel, rodina ho nerekonštruovala. Spoločne obývajú jednu miestnosť. Vodu využívajú z vlastnej studne, elektrinu nemajú zavedenú a kúria pomocou tuhého paliva. V izbe sa nachádzali počas šetrenia štyri jednolôžkové postele, gauč, dve kreslá, provizórna kuchynská linka, skrine. Hygiena v domácnosti bola na nízkej úrovni. Mal. G. bola v čase šetrenia v domácnosti. Bola oblečená primerane počasiu. Maloletá je v domácej starostlivosti matky. Matka do septembra 2018 poberala rodičovský príspevok, no od októbra 2018 poberá iba prídavok na dieťa vo výške 23,68,-Eur mesačne. Odporučili jej, aby si podala žiadosť o dávku v hmotnej núdzi. Matka má mesačne výdavky na stravu, poprípade na cestu za lekárom. Mal. G. má dobrý zdravotný stav a je v starostlivosti MUDr. R.. Otec dieťaťa sa v súčasnosti nachádza v ústave na výkon väzby. V novembri poslal na výživné sumu 36,-Eur. Do toho času na mal. G. neprispieval. Vzhľadom na uvedené, kolízna opatrovníčka navrhla podanému návrhu vyhovieť, maloletú G. zveriť do osobnej starostlivosti matky a otcovi určiť vyživovaciu povinnosť primerane potrebám maloletej a možnostiam i schopnostiam otca.

6.

Súd vykonal dokazovanie výsluchom matky, šetrením sociálnych pomerov v bydlisku matky a maloletej prostredníctvom kolízneho opatrovníka, ako aj prečítaním listinných dôkazov nachádzajúcich sa v súdnom spise, pričom zistil tento skutkový a právny stav veci : Rodičia mal. dieťaťa nie sú ani neboli manželia a nežijú v spoločnej domácnosti. Výkon rodičovských práv a povinností k mal. dieťaťu doposiaľ nebol upravený rozhodnutím súdu. Osobnú starostlivosť o mal. G. vykonáva matka. Otec bol rozhodnutím tunajšieho súdu sp. zn. 1Tp 52/2018 zo dňa 14.6.2018, právoplatným dňa 14.6.2018 vzatý do väzby a od 19.7.2018 sa nachádza vo výkone trestu odňatia slobody v ÚVTOS Dubnica nad Váhom. V súčasnosti vykonáva trest odňatia slobody vo výmere 8 mesiacov, so zaradením do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia, ktorý mu bol uložený trestným rozkazom Okresného súdu Žiar

nad Hronom sp. zn. 4T/57/20018 zo dňa 19.6.2018, právoplatným dňa 19.6.2018, ktorým bol uznaný za vinného zo spáchania prečinu nebezpečného vyhrážania podľa § 360 ods. 1, ods. 2 písm. a/, písm. b/ Tr. zákona v jednočinnom súbehu s prečinom porušovania domovej slobody podľa § 194 ods. 1 Tr. zákona. Predpokladaný koniec výkonu trestu má dňa 19.3.2019.

7.

Podľa § 36 ods. 1 Zákona o rodine (ďalej len "ZR"), rodičia maloletého dieťaťa, ktorí spolu nežijú, môžu sa kedykoľvek dohodnúť o úprave výkonu ich rodičovských práv a povinností. Ak sa nedohodnú, súd môže aj bez návrhu upraviť výkon ich rodičovských práv a povinností, najmä určí, ktorému z rodičov zverí maloleté dieťa do osobnej starostlivosti. Ustanovenia § 24, § 25 a 26 sa použijú primerane.

Podľa § 24 ods. 1 ZR, v rozhodnutí, ktorým sa rozvádza manželstvo rodičov maloletého dieťaťa, súd upraví výkon ich rodičovských práv a povinností k maloletému dieťaťu na čas po rozvode, najmä určí, komu maloleté dieťa zverí do osobnej starostlivosti, kto ho bude zastupovať a spravovať jeho majetok. Súčasne určí, ako má rodič, ktorému nebolo maloleté dieťa zverené do osobnej starostlivosti, prispievať na jeho výživu, alebo schváli dohodu rodičov o výške výživného.

Podľa § 62 ods. 1,2 ZR, plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času, kým deti nie sú schopné samé sa živiť. Obaja rodičia prispievajú na výživu svojich detí podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov. Dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni rodičov.

Podľa § 62 ods. 4, 5 ZR, pri určení rozsahu vyživovacej povinnosti súd prihliada na to, ktorý z rodičov a v akej miere sa o dieťa osobne stará. Ak rodičia žijú spolu, prihliadne súd aj na starostlivosť rodičov o domácnosť. Výživné má prednosť pred inými výdavkami rodičov. Pri skúmaní schopností, možností a majetkových pomerov povinného rodiča súd neberie do úvahy výdavky povinného rodiča, ktoré nie je nevyhnutné vynaložiť.

Podľa § 75 ods. 1 ZR, pri určení výživného prihliadne súd na odôvodnené potreby oprávneného, ako aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného. Na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného prihliadne súd aj vtedy, ak sa povinný vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku, majetkového prospechu; rovnako prihliadne aj na neprimerané majetkové riziká, ktoré povinný na seba berie.

Podľa § 77 ods. 1 ZR, právo na výživné sa nepremičuje. Možno ho však priznať len odo dňa začatia súdneho konania. Výživné pre maloleté dieťa možno priznať najdlhšie na dobu troch rokov späťne odo dňa začatia konania, ak sú na to dôvody hodné osobitného zreteľa.

8.

Súd pri svojom rozhodovaní vychádzal z citovaných ustanovení zákona. V konaní mal preukázané, že rodičia nežijú v spoločnej domácnosti a nezabezpečujú spoločnú starostlivosť o maloleté dieťa. Tým je daná právomoc súdu v zmysle § 36 ods. 1 Zákona o rodine upraviť výkon rodičovských práv a povinností k mal. dieťaťu. Matka spoločne s mal. dcérou býva v rodinnom dome v obci F. XXX. Jedná sa o nehnuteľnosť, ktorú vlastní jej matka J. D.. Otec má evidovaný trvalý pobyt v obci R.. Podľa vyššie uvedenej správy kolízneho opatrovníka zo sociálneho prieskumu v mieste bydliska matky vyplynulo, že matka vykonáva osobnú starostlivosť o mal. G., pričom sa snaží zabezpečiť pre dieťa všetky nevyhnutné potreby s ohľadom na svoje nie priaznivé sociálne pomery. Podmienky bývania na strane matky, či už ide o obývatel'ny priestor, hygienu a zariadenie nehnuteľnosti sú na nízkej úrovni, o maloletú však je primerane postarané. Otec dieťaťa U. S. sa nachádza vo výkone trestu odňatia slobody, ktorý mu bol uložený vyššie uvedeným trestným rozkazom tunajšieho súdu, a to za spáchanie úmyselných trestných činov voči blízkym osobám - jeho rodičom. V súčasnosti sa voči nemu vedie trestné stíhanie za závažnú trestnú činnosť (zločin znásilnenia podľa § 199 ods. 1, ods. 2 písm. b/ Tr. zákona a zločin obmedzovania osobnej slobody podľa § 183 ods. 1, 2 písm. a/, písm. d/ Tr. zákona), ktorej sa mal podľa obžaloby dopustiť voči poškodenej T. U.. Uvedená trestná vec je v štádiu súdneho konania na tunajšom súde pod sp. zn. 4T/99/2018. Podľa článku 5 veta prvá Zákona o rodine je záujem maloletého dieťaťa prvoradým hľadiskom pri rozhodovaní vo všetkých veciach, ktoré sa ho týkajú. Vychádzajúc zo základných zásad rodinného práva musí rozhodnutie súdu vždy zohľadňovať najlepší záujem maloletých detí. Súd pri posudzovaní najlepšieho záujmu mal. dieťaťa hodnotil jednotlivé kritériá, ktoré sú definované v článku 5 Zákona o rodine, a to najmä bezpečie dieťaťa, ako aj bezpečie a stabilita prostredia, v ktorom sa dieťa zdržiava, úroveň starostlivosti o dieťa, ochrana dôstojnosti, ako aj duševného, telesného a citového vývinu dieťaťa, ohrozenie vývinu dieťaťa zásahmi do duševnej, telesnej a citovej integrity osoby, ktorá je dieťaťu blízkou osobou. Po zohľadnení uvedených kritérií, ako i aktuálnych pomerov na strane rodičov je

zverenie mal. dieťaťa do osobnej starostlivosti matky za súčasného stavu jednoznačne v jeho najlepšom záujme.

9.

Základným východiskom pri určovaní výšky výživného v zmysle ust. § 62 a nasl. Zákona o rodine je povinnosť oboch rodičov podieľať sa na výžive dieťaťa podľa pomeru svojich možností a schopností, zárobkových a majetkových pomerov, pričom sa prihliada i na starostlivosť rodičov o domácnosť. Matka okrem priamych finančných výdavkov na mal. dieťa zabezpečuje aj jeho ďalšie životné potreby ako bývanie, výchovu, zdravotnú starostlivosť a iné. Osobná starostlivosť o dieťa je pritom postavená na roveň finančným plneniam. Celkové sociálne pomery na strane matky (životná úroveň) sú nepriaznivé. Matka do septembra minulého roka poberala rodičovský príspevok, ale v súčasnosti má príjem iba z prídavkov na dieťa vo výške 23,68,-Eur mesačne. Podávala si žiadosť o priznanie dávky v hmotnej núdzi. Maloletá zatiaľ nechodila do jasíel resp. do materskej školy, no matka ju v blízkej budúcnosti chce do materskej školy prihlásiť.

10.

Pri určovaní výživného je nutné okrem reálne dosahovaného príjmu zohľadniť aj možnosti a schopnosti povinného rodiča dosahovať vyššie príjmy (t.j. potenciálny príjem), ako aj okolnosti svedčiace o vzdaní sa bez dôležitých dôvodov možnosti dosiahnuť príjem zo zamestnania, samostatnej zárobkovej činnosti, výnosov z majetku a podobne. Z vykonaného dokazovania vyplýva, že otec pred nástupom do väzby resp. neskôr na výkon trestu odňatia slobody, bol v čase od 1.2.2018 do 26.3.2018 zamestnaný v spol. Neuman Aluminium PWG, s.r.o., Žarnovica. Zo správy zamestnávateľa na č.l. 31 - 32 spisu vyplýva, že pracovný pomer bol skončený zo strany zamestnávateľa v skúšobnej dobe, pričom zamestnanec mal od 9.3.2018 do 26.3.2018 evidovanú neospravedlnenú neprítomnosť v práci. Za mesiac február, ktorý odpracoval, dosiahol čistú mzdu vo výške 618,61,-Eur (+ 22,72,-Eur pri dočasnej PN). V čase od 26.2. do 8.3.2018 bol dočasne práceneschopný. Následne podľa všetkého už do práce nenastúpil. V ÚVTOS Dubnica nad Váhom je pracovne zaradený od 14.8.2018 a má nahlásenú vyživovaciu povinnosť na mal. G. S.. Podľa doloženého rozúčtovania boli na výživné doposiaľ vykonané zrážky v sume 40,42,-Eur. Matka vypovedala, že ku dňu pojednávania to bolo celkom 52,-Eur. Je nepochybné, že zárobkové pomery otca v ÚVTOS Dubnica nad Váhom neumožňujú platenie výživného v určenej výške, keďže výšku mzdy resp. pracovné zaradenie nemôže zásadnejším spôsobom ovplyvniť. Je však potrebné zdôrazniť, že výkon trestu si otec zavinil sám a preto súd nemôže zohľadňovať zníženie jeho príjmov pri posudzovaní možností a schopností plniť si vyživovaciu povinnosť (§ 75 ods. 1 ZR). Otec si zapríčinil dočasnú stratu možnosti zvýšenia príjmu prácou či inou zárobkovou činnosťou v dôsledku spáchania úmyselnej trestnej činnosti, čo nemôže byť na ujmu oprávnených potrieb mal. dieťaťa, o to viac za situácie, kedy sociálne pomery na strane matky sú značne nepriaznivé. Určením výživného iba v minimálnej zákonnej výške by mohla byť výživa maloletej ohrozená. Navyše otec mal pred nástupom do väzby zamestnanie, ktoré bolo tiež ukončené v dôsledku jeho zavinenia - neospravedlnenej absencie v práci. Vychádzajúc z týchto skutočností súd stanovil výšku výživného na 70,-Eur mesačne, ktorú posúdil ako primeranú zárobku, ktorý otec mohol naďalej dosahovať v zamestnaní, ako i zodpovedajúce veku mal. dieťaťa a jeho súčasným potrebám.

11.

Podľa § 77 ods. 1 veta druhá Zákona o rodine súd výživné na návrh matky určil odo dňa podania návrhu na súd t.j. od 22.8.2018. Otcovi potom vznikol za obdobie do 31.12.2018 nedoplatok na výživnom za celé 4 mesiace september až december a 10 dní mesiaca august. Za uvedené obdobie súd započítal zrážky na výživné z ÚVTOS, podľa výpovede matky vo výške 52,-Eur. Výpočet nedoplatku je nasledovný - [(4 mesiace x 70,-Eur = 280,-Eur) + (70,-Eur : 31 dní x 10 dní = 22,60,-Eur za mesiac august) - zrážky 52,-Eur = 250,60,-Eur]. Nedoplatok na výživnom súd otcovi s poukazom na ust. § 232 ods. 4 CSP povolil zaplatiť v splátkach po 10,-Eur mesačne, splatných spolu s bežným výživným s tým, že omeškanie s plnením jednej splátky má za následok splatnosť celého nedoplatku.

12.

Podľa § 57 CMP, o povinnosti nahradiť trovy konania, ak nejde o trovy konania štátu, rozhoduje súd len na návrh. O trovách konania súd rozhodol s poukazom na § 52 CMP tak, že účastníkom nepriznal nárok na náhradu trov, nakoľko nezistil žiadne okolnosti, ktoré by odôvodňovali priznanie náhrady trov konania, ani žiaden z účastníkov náhradu trov konania nežiadal priznať.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie do 15 dní od doručenia na súde, proti ktorého rozhodnutiu smeruje (§ 362 ods. 1 prvá veta zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku /ďalej len „CSP“/).

Podľa § 363 CSP v odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Podľa § 364 CSP rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Podľa § 365 ods. 1 CSP odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Podľa § 365 ods. 2 CSP odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej.

Podľa § 62 ods. 1 CMP odvolanie možno odôvodniť aj tým, že súd prvej inštancie nesprávne alebo neúplne zistil skutočný stav veci.

Podľa § 62 ods. 2 CMP odvolacie dôvody možno meniť a dopĺňať až do rozhodnutia o odvolaní. Podľa § 63 CMP v odvolacom konaní možno uvádzať nové skutkové tvrdenia a predkladať nové dôkazné návrhy.

Podľa § 64 CMP zmena návrhu na začatie konania je v odvolacom konaní prípustná.

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa osobitného zákona. Ak ide o rozhodnutie o výchove maloletých detí, návrh na súdny výkon rozhodnutia (§ 370 a nasl. CMP).